

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I FALUN**

Karin Kjellin

BESLUT
2010-11-08
Meddelad i
Falun

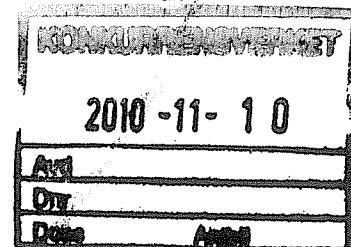
Mål nr
4483-10
Enhet 2

SÖKANDE

MaserFrakt Anläggning AB, 556222-5960
Box 740
781 27 Borlänge

MOTPART

Malung-Sälens kommun
Box 14
782 21 Malung

SAKEN

Överprövning enligt lagen om offentlig upphandling

FÖRVALTNINGSRÄTTENS BESLUT

Förvaltningsrätten avvisar MaserFrakt Anläggning AB:s ansökan om överprövning och dess yrkande om ersättning för kostnader (skadestånd)

Dok.Id 16345

Postadress
Box 45
S-791 21 Falun

Besöksadress
Kullen 4

Telefon
023-383 00 00
E-post: forvaltningsrattenifalun@dom.se

Telefax
023-383 00 80

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-12:00
13:00-16:00

BAKGRUND OCH YRKANDE M.M.

Malung-Sälens kommun har genomfört en direktupphandling av grusmaterial inklusive lastning och transport. Kontrakt skrevs den 28 juni 2010 med DalaFrakt AB.

MaserFrakt Anläggning AB ("MaserFrakt"/"bolaget") begär överprövning av upphandlingen och anför att fråga varit om en otillåten direktupphandling. Vidare yrkar MaserFrakt att bolaget ska kompenseras för förlorade intäkter och för merkostnader. Som grund för ansökan anför MaserFrakt följande. Bolaget anser att kommunen brutit mot LOU då man inte har hanterat leverantörerna på ett likvärdigt, transparent och icke-diskriminerande sätt. Upphandlingens värde uppgår – baserat på priser i föregående års upphandling – till 250 000 kr. Om man räknar med Sälens behov av grusmaterial överstiger upphandlingens värde 320 000 kr per år. En uppdelning av behovet har skett, vilket inte får ske i en offentlig upphandling. Upphandlingen är därmed inte anse som en direktupphandling och skulle därför ha genomförts enligt gällande regler i LOU, innebärande ett s.k. förenklat förfarande enligt 15 kap. LOU. Upphandlingen offentliggjordes inte. Bolaget fick av en tillfällighet reda på att kommunen skulle upphandla grusmaterial inklusive lastning och transport, varpå bolaget fick möjlighet att lämna anbud. Förfrågningsunderlag, utvärderingsmodell och tilldelningsbeslut fanns inte och upphandlingsförfarandet dokumenterades inte. Kontakterna med den upphandlande enheten skedde muntligen. Bolagets anbud har inte antagits trots att detta innefattat det lägsta priset och trots att det av bolaget offererade materialet är likvärdigt eller bättre än det som innefattas i DalaFrakts anbud, vilket bekräftats genom prover. Bolaget har diskriminerats. Kommunen kan inte veta huruvida DalaFrakts anbud innefattar ett material som är lättare att arbeta med, eftersom provtagning inte begärts av dem. – MaserFrakt har under anbudsskedet drabbats av merkostnader om 15 000 kr för bl.a. provtagning och i form av arbetstid. För det fall leveranser av material från annan leverantör ägt rum under ti-

den för överprövning är bolaget berättigat till kompensation för förlorade intäkter och merkostnader för bl.a. provtagning av material.

Malung-Sälens kommun bestrider yrkandet och anför följande. Direktupphandlingen har genomförts på ett korrekt sätt. En direktupphandling behöver inte publiceras offentligt. Tilldelningsbeslut fattas inte, utan kontrakt skrivs direkt. En vidtalad krossare rekommenderade kommunen att kontakta MaserFrakt och erbjuda dem att delta i upphandlingen, vilket de gjorde. Vid den tidpunkten var ingen transportör tillfrågad. Samtliga tre leverantörer som tillfrågats lämnade anbud i upphandlingen. – Summan av årets behov av grus understiger tröskelvärdet och därmed gränsen för när en direktupphandling får göras. Kommunens verksamheter i Sälen uppger att deras behov av grus uppgår till ca 10 000 kr per år, då de endast behöver material till ledningsbäddar och slitlager. Detta då de flesta VA-ledningar i Sälen finns i terrängen och då man återfyller med befintligt material. Behovet av och kostnaderna för grusmaterial varierar från år till år, varför föregående års förbrukning inte är relevant. Innevarande år bedrivs färre och kortare projekt i kommunens regi, varför årets totala behov av grus understiger föregående års behov. Vad gäller fraktionerna 0-90 och 0-35 är DalaFrakts material från Skördrisberget lättare att arbeta med än MaserFrakts material. Materialet är så pass kostnadsbesparande att det för kommunen motiverar prisskillnaden. Kommunen erbjöd per telefon MaserFrakt kontraktet på fraktionen 0-18 men erhöll inget svar. Kontraktsvärdet har uppskattats till 180 000 kr.

SKÅLEN FÖR FÖRVALTNINGSRÄTTENS BESLUT

Förvaltningsrätten tillämpar LOU i dess lydelse före den 15 juli 2010.

Enligt 16 kap 1 § andra stycket LOU får vid direktupphandling en ansökan om överprövning inte prövas efter den tidpunkt då det finns ett avtal om upphandlingen.

Regeringsrätten har i RÅ 2005 ref. 10 uttalat att ett avtal som en upphandlande enhet ingått utan att ha iakttagit sin skyldighet att tillämpa lagen om offentlig upphandling inte utgjort hinder för överprövning.

För att kunna avgöra om förutsättningar föreligger för att ta upp målet till prövning måste förvaltningsrätten först pröva om direktupphandlingen varit otillåten eller inte. I denna del beaktar förvaltningsrätten följande.

Med direktupphandling avses enligt 2 kap. 23 § LOU ett förfarande utan krav på anbud. Direktupphandling får enligt 15 kap. 3 § andra stycket användas om kontraktets värde är lågt eller om det finns synnerliga skäl. Den upphandlande myndigheten ska vid behov besluta riktlinjer för användning av sådant förfarande.

Direktupphandling får sålunda användas endast om kontraktets värde är lågt eller det annars finns synnerliga skäl. Kommunen har inte angett några synnerliga skäl för att använda sig av direktupphandling, varför förvaltningsrätten har att pröva om upphandlingens värde kan anses som lågt. Kommunen har inte antagit riktlinjer för när direktupphandling får ske.

Direktupphandling får enligt nu gällande regler, som inte är direkt tillämpliga i förevarande mål men kan ha ett visst intresse för bedömningen, användas om kontraktets värde uppgår till högst 15 procent av tröskelvärdet för varor och tjänster. Direktupphandlingsgränsen uppgår sålunda nu inom klassiska sektorn till ett belopp om cirka 287 000 kr. Innan en fast beloppsgräns för direktupphandling infördes förelåg oklarheter gällande vad som avses med begreppet lågt värde. I Upphandlingsutredningens slutbetänkande (SOU 2006:28) gjordes en utredning beträffande av kommuner tillämpade gränsbelopp för när direktupphandling görs. Vad gäller varor och tjänster varierade enligt kommunerna gränsen mellan 0,5 och 7 pris-

basbelopp, med ett medelvärde om 2,5 prisbasbelopp för varor och om 3,1 prisbasbelopp för tjänster. För 2006 motsvarar detta mellan 39 700 kr och 277 900 kr, med ett medelvärde om 99 250 kr för varor och om 123 070 kr för tjänster. Utredningen föreslog att direktupphandling skulle få användas för varor och tjänster om upphandlingens värde uppgår till ett belopp motsvarande 10 procent av det i LOU angivna tröskelvärdet, vilket skulle innebära ett belopp om ca 224 000 kr. – Med hänsyn till de kraftiga variationerna i tillämpningen av uttrycket ”lågt värde”, vilket visade på ett stort mått av godtycke vid användningen av direktupphandling, gjorde regeringen bedömningen att uttrycket ”lågt värde” borde ersättas med ett i lagen angivet belopp (prop. 2009/2010:180 s. 288).

Frågan i målet är om kommunen genomfört en otillåten direktupphandling med anledning av att kontraktsvärdet inte är att anse som lågt. Någon konkret utredning avseende kontraktets värde har inte åberopats av bolaget. Utredningen får dock anses utvisa att kontraktets värde sannolikt har uppgått till 180 000 kr, vilket enligt förvaltningsrättens uppfattning får anses vara ett lågt värde. Vid detta förhållande är omständigheterna inte sådana att fråga är om en otillåten direktupphandling. Då kontrakt har tecknats får ansökan om överprövning inte tas upp till prövning utan ska avvisas.

Vad härefter gäller frågan om skadestånd föreskrivs i 16 kap 6 § LOU att talan härom ska väckas i allmän domstol. Förvaltningsrätten är sålunda lagligen förhindrad att pröva denna fråga varvid yrkandet även i denna del ska avvisas.

Hur man överklagar, se bilaga (Dv 3109/1c LOU).

Karin Forslund Johansson

rådman